

TET0020

INFLATSIOONI

ning TÖÖTUSE

KOMPROMISS

teema 10 esimene osa

Teema 10. Kogupakkumine ja inflatsiooni ning töötuse kompromiss

Sissejuhatuseks

- 1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr**
- 2. Friksionaalne ehk siirdetöötus**
- 3. Reaalpalkade jäikus ning struktuurne töötus**
- 4. Tööturud Eestis ja Euroopas**

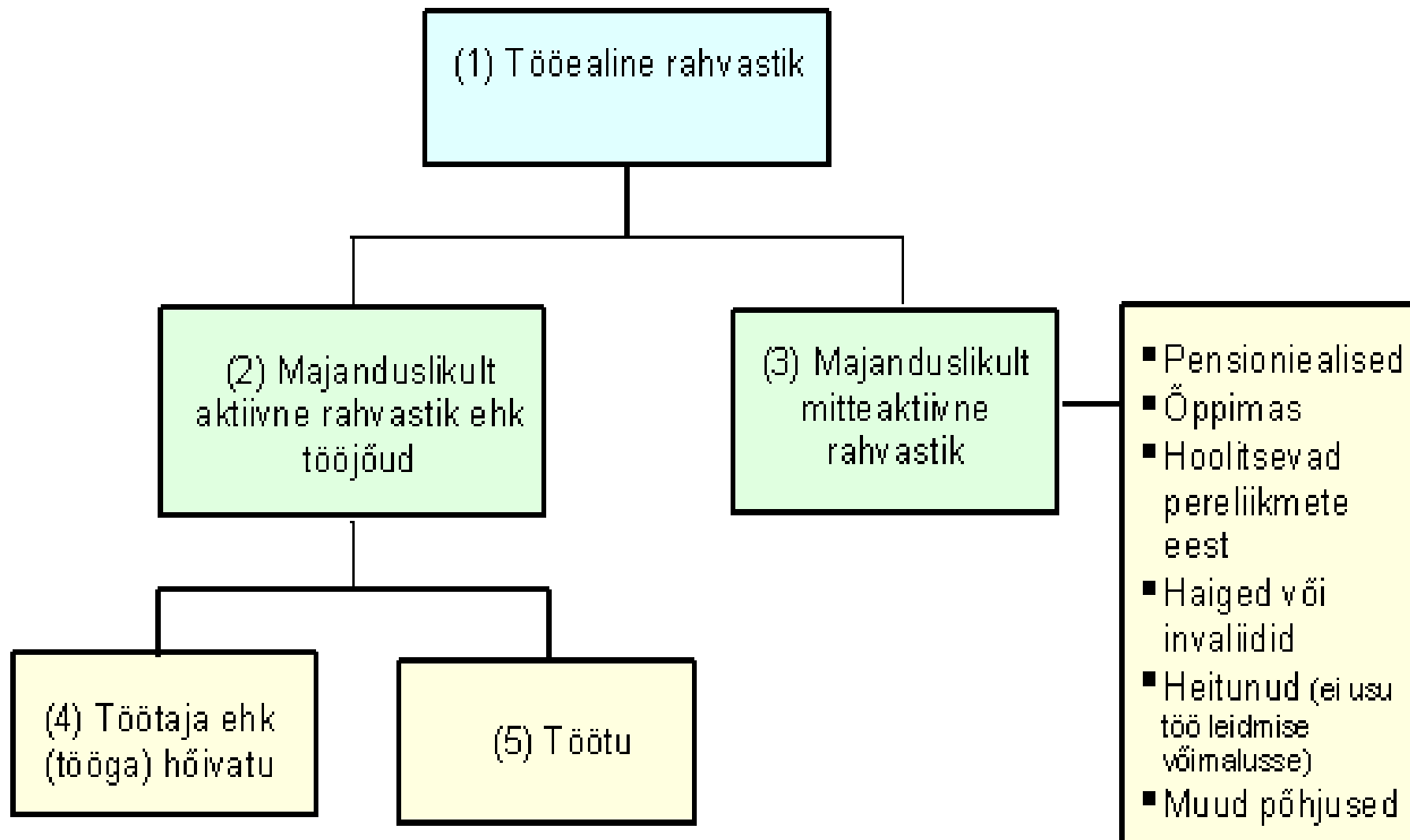
NB! Korrata teema 1 tööturgu käsitlev materjal (alates slaidist 63 kuni slaidini 76)

Lugeda kohustuslikud artiklid (või nende osad)

Sissejuhatuseks

Töötus ehk **tööpuudus** (*unemployment*) esineb ühiskonnas siis, kui inimesed, kes soovivad ja suudavad olemasoleva palgataseme juures tööd teha, ei ole võimelised leidma sobivat tööd

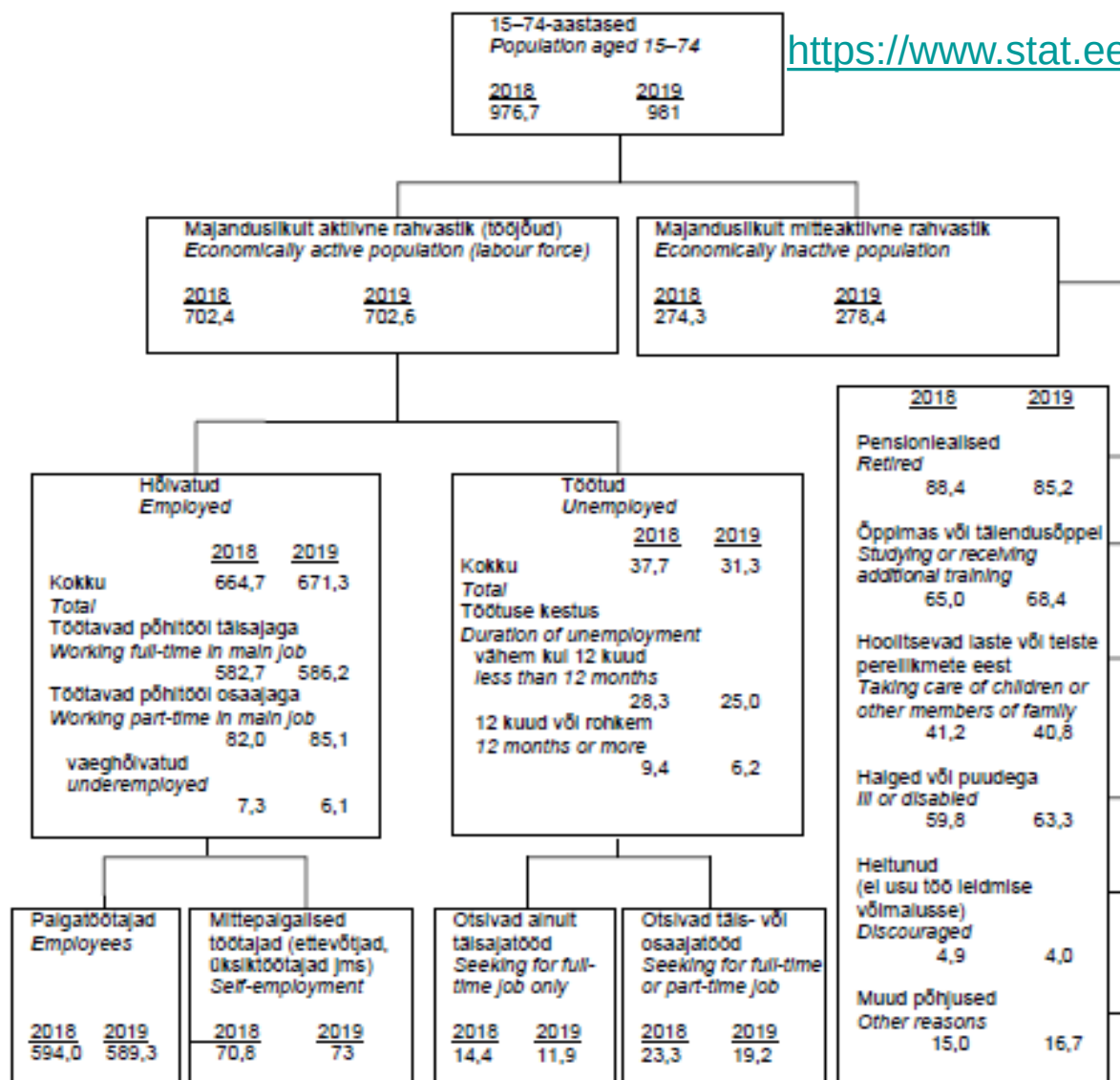
- mõiste **töötus** tähendab ühelt poolt tööpuudust kui sotsiaalset nähtust, teisalt aga tööeas töövõimeliste ja tööd teha tahtvate isikute töötaolekut

Joonis. Tööealise rahvastiku jagunemine

Joonis 1 15–74-aastased hõiveseisundi järgi, 2018–2019 (tuhat)
 Chart 1 Population aged 15–74 by labour status, 2018–2019 (thousands)

<https://www.stat.ee/pressiteade-2020-018>

Sissejuhatuseks

Tööhõive ja tööpuuduse statistiline arvestus baseerub **Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni** (*International Labour Office ILO*) ning **Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni** (*Organization for Economic Cooperation and Development OECD*) poolt heakskiidetud standardiseeritud metoodikal ja defineeritud põhimõistete kasutamisel.

<http://www.ilo.org>

▪ **tööjõu-uuring** (Eestis **ETU**, ingl **LFS**) on **ILO** metoodika järgi korraldatud üleriigiline uuring, mille eesmärk on saada ülevaade rahvastiku tööoludest, tööhõivest ja töötusest ning nende muutustest

Sissejuhatuseks

Majanduslikult aktiivset rahvastikku nimetatakse **tööjõuks** ning see jaguneb

- **töötavad** (töösoovijad, kes on tööd leidnud e **tööga hõivatud**) ning
- **töötud** (töösoovijad, kes pole tööd leidnud)

Tööjõu (*labour force*, **LF**) hulka kuuluvad tööealisest elanikkonnast need, kes on tööga hõivatud ja aktiivselt tööd otsivad töötud

Sissejuhatuseks

ILO klassifikatsiooni kohaselt on **töötaja** e **(tööga) hõivatu** (*employed*) isik, kes uuritava perioodil:

- töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötajana, ettevõtjana või vabakutselisena
- töötas otsese tasuta pereettevõttes või oma talus
- ajutiselt ei töötanud (kuid säilitas töösuhte, näiteks oli puhkusel, streikis, puudus ajutiselt töölt seoses haigusega jt)
- tööjõu-uuringu küsitluse nädalal töötas vähemalt 1 tunni

Sissejuhatuseks

Tööga hõivatud isikud – ettevõttes töötavad isikud, olenemata nende töönädala pikkusest. Tööga hõivatute arvu mõõdetakse aasta keskmisena.

Tööga hõivatute hulka kuuluvad **ESA määratluse** järgi:

- 1) ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed;
- 2) täis- või osatööajaga töötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- 3) väljaspool ettevõtet töötavad isikud (turustuspersonal jt), kes kuuluvad ettevõtte töötajate koosseisu ja on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- 4) ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel või õppepuhkusel olijad, streikijad jt);
- 5) hooajatöötajad, praktikandid (õpipoised) ja kodustöötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- 6) töövõtulepinguga töötavad isikud.

[Eesti tööjõu-uuringu metoodika muudatused | Statistikaamet](#)

Sissejuhatuseks

Töötuks (*unemployed*) loetakse isik, kelle puhul on üheaegselt täidetud kolm tingimust:

- on ilma tööta (ei tööta uuringunädalal kusagil ega puudu ajutiselt töölt);
- on töö leidmisel valmis kohe (kahe nädala jooksul) tööd alustama;
- otsib aktiivselt tööd.

[Eesti tööjõu-uuringu metoodika muudatused | Statistikaamet](#)

Sissejuhatuseks

Aktiivseks töö otsimiseks peetakse seda, kui inimene tegi mõnda alljärgnevast:

- pani üles tööotsimiskuulutuse või vastas töökuulutusele;
- jälgis töökuulutusi;
- pani veebi üles oma CV või uuendas seda;
- pöördus otse tööandja poole;
- pöördus töö leidmiseks sugulaste või tuttavate poole;
- pöördus Töötukassa poole;
- pöördus töövahendusfirma poole;
- käis tööandja juures intervjuul, tegi testi või eksami;
- tegi ettevalmistusi ettevõtluse alustamiseks või talu rajamiseks.

Sissejuhatuseks

- **põrandaalused töötajad** (*underground workers*) on varimajanduses hõivatud. Neid ei loeta ei töötuteks ega töötavateks ning järelikult ei arvestata ka majanduslikult aktiivse rahvastiku (tööjõu) koosseisu
- **heitunud töötajad** e **heidutatud inimesed** (*discouraged workers*) on tööealised ja töövõimelised mittetöötavad isikud, kes sooviks töötada ja oleks valmis ka kohe tööle asuma, kuid ei otsi (enam) aktiivselt tööd, sest on kaotanud lootuse tööd leida.

Sissejuhatuseks

$$Tööjõud (LF) = töötavad + töötud$$

töötavateks ehk hõivatuteks loetakse nii palgatöötajaid kui ka mittepalgalisi töötajaid (ettevõtjad, üksiktöötajad jt).

$$\begin{aligned} \text{Töötuse määr} &= \frac{\text{töötud}}{\text{tööjõud}} \circ 100 \\ &= \frac{\text{töötud}}{\text{töötavad (hõivatud)} + \text{töötud}} \circ 100 \end{aligned}$$

Sissejuhatuseks

Tööhõive määr (*employment rate*) väljendab töötavate (tööga hõivatute) osakaalu majandusliku aktiivsuse uurimisel aluseks võetavas vanusevahemikus rahvastikus (uuringuaasta 1. jaanuaril olid 15-74-aastased).

- tööhõive määr näitab tööga hõivatute protsentuaalset osakaalu tööealises rahvastikus

- $$\textit{Tööhõive määr} = \frac{\textit{töötavad}}{\textit{tööealine rahvastik}} \circ 100$$

Sissejuhatuseks

Tööjõus osalemise määr e aktiivsuse määr
(*labor force participation rate* **LFPR**) on
protsent tööealisest rahvastikust, kes kuulub
tööjõu hulka.

- tööjõus osalemise määr väljendab tööjõu
protsentuaalset osakaalu tööealisest
rahvastikust

- $$\text{Tööjõus osalemise määr } LFPR = \frac{\text{tööjõud}}{\text{tööealine rahvastik}} \circ 100$$

Sissejuhatuseks

Antud teemas analüüsime **töötust** (*unemployment*) ehk **tööpuudust**, makroökonoomilist näitajat, mis mõjutab enamikku inimestest kõige vahetumalt ja tugevamalt.

Mõiste töötus tähendab ühelt poolt tööpuudust kui sotsiaalset nähtust, teisalt aga tööeas töövõimeliste ja tööd teha soovivate isikute töötaolekut. Enamiku inimeste jaoks tähendab töötuks olemine esmajoones elukvaliteedi halvenemist ning survet psühholoogilises aspektis.

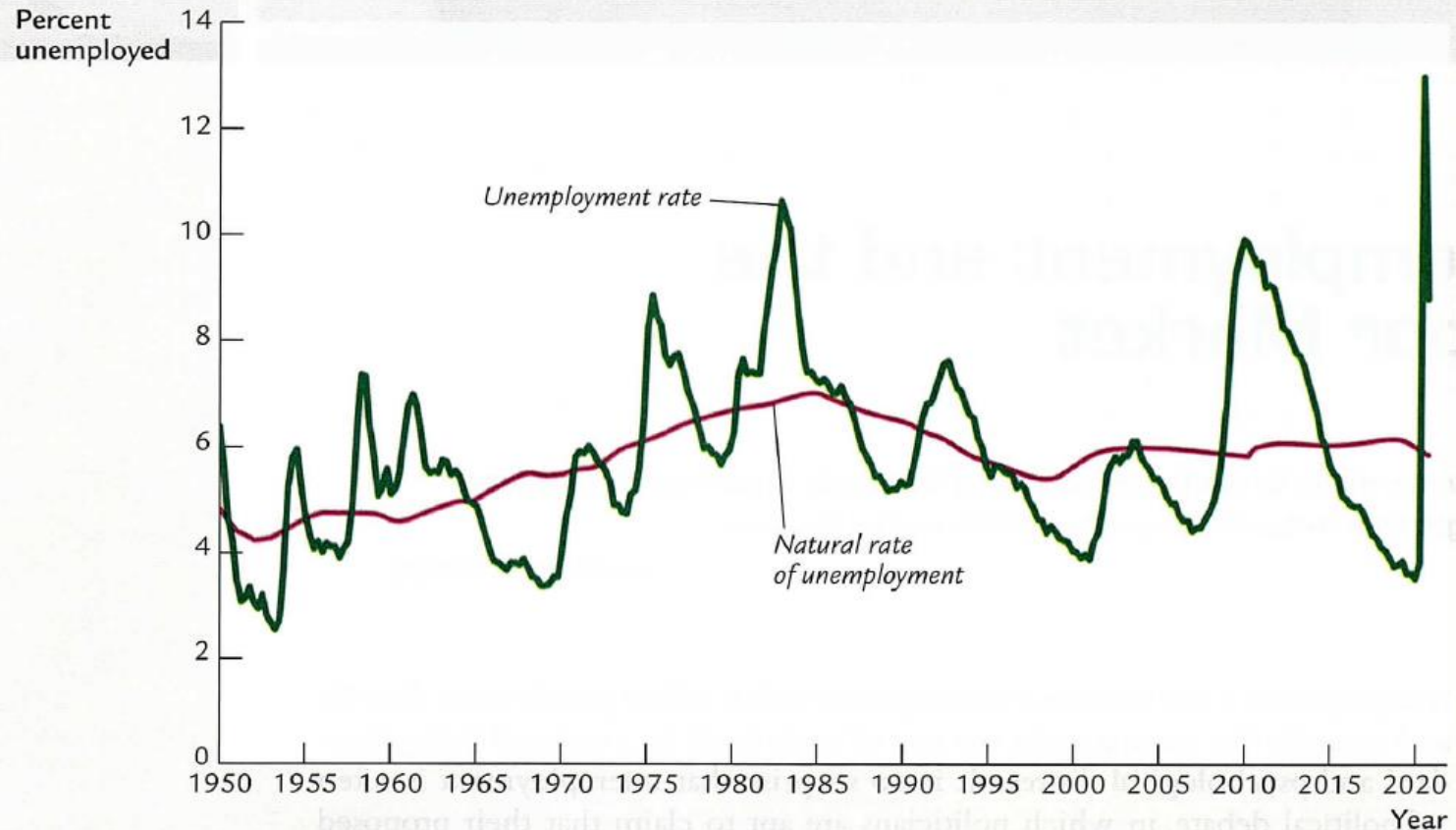
Sissejuhatuseks

Töötuse määr (*rate of unemployment*) mõõdab protsentuaalselt mittetöötavat osa tööjõust e töötute inimeste osakaalu majanduslikult aktiivses rahvastikus.

Enamasti kõigub töötuse määr aastast aastasse keskmiselt taseme 5 kuni 6 protsendi ümber, kuid ometigi saavutamata 0 protsendilist taset. Taoline 5-6 protsendiline töötuse määr tähendab seda, et iga 18-nes inimene, kes soovib ja suudab tööd teha, ei suuda aga tööd leida.

Töötuse tegelik ja loomulik/naturaalne määr USAs

FIGURE 7-1

The Unemployment Rate and the Natural Rate of Unemployment in the United States There is always some unemployment. The natural rate of unemployment is the normal level around which the unemployment rate fluctuates. (The natural rate of unemployment for any month is estimated here by averaging all the unemployment rates from 10 years earlier to 10 years later. Future unemployment rates are set at 5.5 percent.)

Data from: Bureau of Labor Statistics.

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Tööturu tasakaalutasemel tekkivat töötuse taset nimetatakse ka **loomulik** (e naturaalne) **töötuse tase** (*natural level of unemployment*) ja vastavaid teoreetilisi käsitusi **loomuliku tööpuuduse (määra) teooria** või ka naturaalmäära teooria.

Antud teooria kohaselt kujuneb töötuse loomulik määr, mis on tingitud üksnes tööjõu pakkumist mõjustavaist asjaoludest (rahvastiku juurdekasvust, tööd teha soovivate e majanduslikult aktiivsete inimeste arv, tootmistehnoloogia areng jt).

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Loomuliku tööpuuduse(määr) teooria e naturaalmäär teooria kohaselt on olemas **töötuse loomulik määr** (*natural rate of unemployment*), mis kujuneb majanduses pikas perspektiivis automaatselt ja millest väiksemaks on töötuse taset mis tahes poliitikaga väga raske muuta.

Iga päev kaotab osa töötajatest oma töökoha ja osa töötajaid leiab (uue) töökoha.

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Tähistame **tööjõu** (*labor force*) tähega **L** ,
hõivatud töötajad (*employed workers*) tähega **E** ja **töötud** (*unemployed*) tähega **U**.

$$L = E + U$$

Tulenevalt antud võrrandist on töötuse määr:

$$u = \frac{U}{L}$$

*kus u on töötuse määr ehk töötute inimeste osakaal
tööjõust (majanduslikult aktiivsest rahvastikust)*

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Töö kaotanute määr s (*rate of job **separation***)

väljendab nende inimeste osakaalu hõivatutest, kes kaotasid töö või lahkusid töölt mingi ajaperioodi jooksul.

Töö leidnute määr f (*rate of job **finding***)

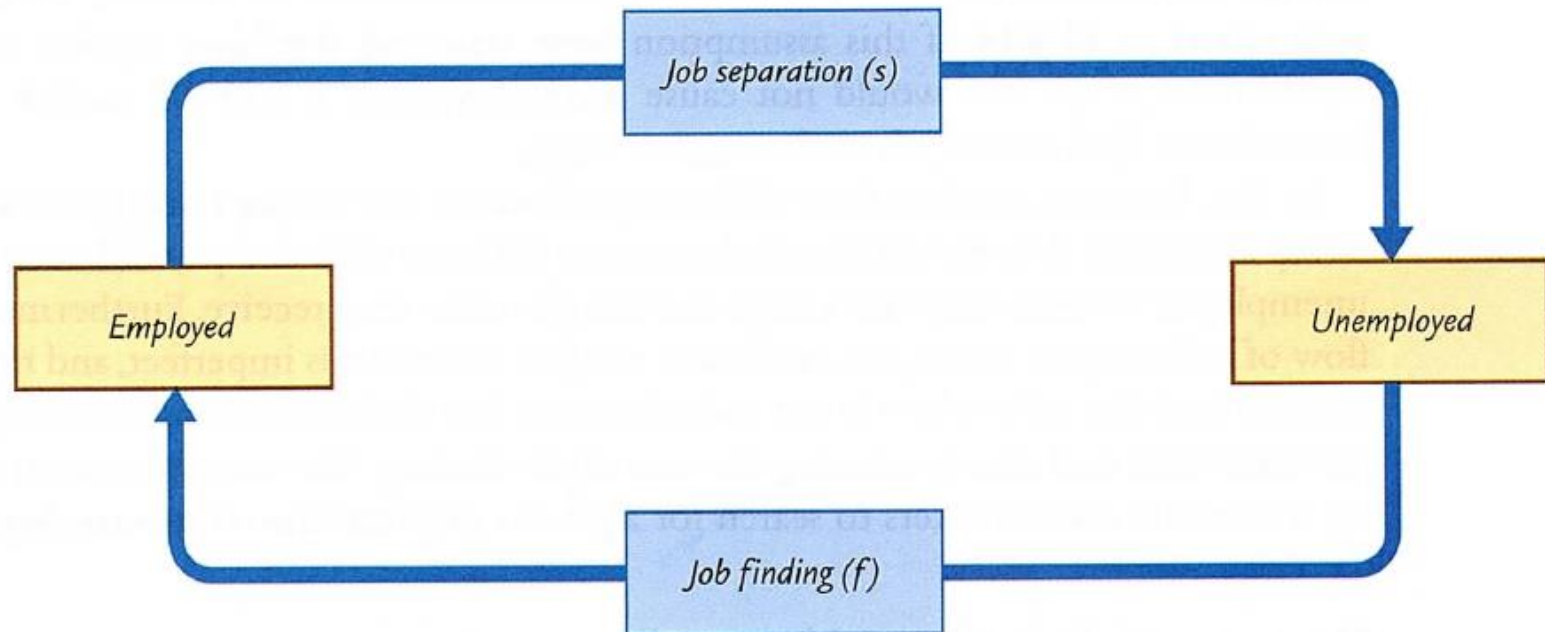
väljendab nende inimeste osakaalu töötututest, kes leidsid mingi aja jooksul omale töökoha.

Eeldame, et mõlemad määrad on konstantsed.

Töö kaotanute määr ja tööd leidnute määr koos määravad **töötuse määra**.

Liikumine tööga hõivatuse ja töötuse vahel (töö kaotanute määr s ja töö leidnute määr f mingil ajaperioodil)

FIGURE 7-2

The Transitions Between Employment and Unemployment In every period, a fraction s of the employed lose their jobs, and a fraction f of the unemployed find jobs. The rates of job separation and job finding determine the rate of unemployment.

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Kui töötuse määr ei suurene ega vähene, siis on tööjõuturg **tasakaaluseisundis** ehk **tasakaalulises seisundis** või ka **püsiseisundis** (*steady state*).

Seega peab tööjõuturu tasakaalulise seisundi korral inimeste arv, kes leidsid töö võrduma inimeste arvuga, kes kaotasid töö:

$$fU = sE$$

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Korraldades antud võrrandi ümber saame leida **tasakaaluseisundi / püsiseisundi töötuse määra** (*steady-state unemployment rate*).

Hõivatute arv **E** võrdub tööjõud **L** miinus töötute arv **U** ehk **E=L-U** ning seega võime kirjutada järgmise võrrandi:

$$fU = s \cdot (L - U)$$

Jagades võrrandi mõlemad pooled L-ga läbi saame:

$$f \frac{U}{L} = s \cdot \left(1 - \frac{U}{L} \right)$$

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

Lahendades võrrandi U/L suhtes saame:

$$u^n = \bar{u} = \frac{U}{L} = \frac{s}{s + f} = \frac{1}{1 + \frac{f}{s}}$$

Võrrand näitab, et **tööturu tasakaaluseisundi töötuse määr** $\bar{u}$ sõltub töö kaotanute **s** ja tööd leidnute **f** määrast.

Mida kõrgem on töö kaotanute määr, seda kõrgem on töötuse määr ning mida kõrgem on tööd leidnute määr, seda madalam on töötuse määr.

1. Töötuse olemus, loomulik töötuse määr

If the unemployment rate is neither rising nor falling—that is, if the labor market is in a *steady state*—then the number of people finding jobs fU must equal the number of people losing jobs sE . We write the steady-state condition as

$$fU = sE.$$

We can use this equation to find the steady-state unemployment rate. From our definition of the labor force, we know that $E = L - U$; that is, the number of employed equals the labor force minus the number of unemployed. If we substitute $(L - U)$ for E in the steady-state condition, we get

$$fU = s(L - U).$$

Next, we divide both sides of this equation by L to obtain

$$f \frac{U}{L} = s \left(1 - \frac{U}{L} \right).$$

Now we can solve for the unemployment rate U/L to find

$$\frac{U}{L} = \frac{s}{s + f}.$$

This equation can also be written as

$$\frac{U}{L} = \frac{1}{1 + f/s}.$$

SISSEVOOD töötute hulka

Sissevoog tööjõu hulgast:

- omal soovil töölt lahkunud
- vallandatud
- koondatud
- lõpetanud hooajatöö

Sissevoog väljastpoolt tööjõudu:

- jõudnud tööikka
- lõpetanud õppeasutuse
- lõpetanud pereliikme
hoolduse
- tervenenud
- loobunud koduperenaise
rollist

TÖÖTUD

Väljavaog töötavate hulka:

- leidnud uue palgatöö
- pöördunud tagasi vanasse töökohta
- siirdunud ettevõtlusse
- muutunud vabakutseliseks
- asunud tööle otsese tasuta
pereettevõttes või oma talus
- asunud tööle otsese tasuta religioosses
või heategevusorganisatsioonis

VÄLJAVOOD töötute hulgast

Väljavaog tööjõu kategooriast:

- muutunud heitunud töötajateks
- jäänud vanaduspensionile
- asunud õppima täiskoormusega
- kutsutud armeeteenistusse
- muutunud põrandaaluseks
(varimajanduse) töötajaks
- asunud hoolitsema pereliikmete
eest (koduperenaise staatuses)
- invalidistunud
- surnud
- emigreerunud riigist

2. Friksionaalne ehk siirdetöötus

Termin **friksionaalne/hõõrdetöötus** e **siirdetöötus** (*frictional unemployment*) viitab üldreeglina lühiajalisele töötaolekule, see on vaheaeg töötamises, mis tekib seoses vanalt töökohalt lahkumisega ja uue töökoha otsimisega.

Friksionaalne e siirdetöötus on reeglina lühiajaline töötaolek valdavalt seoses töökoha vahetusega, kuna töötajad otsivad sobivamaid töökohti ja tööandjad paremaid töötajaid.

2. Friksionaalne ehk siirdetöötus

Friksionaalne töötus on töötus, mis on seotud ajaga, mida töötajad kulutavad oma võimetele ja oskustele vastava töökoha leidmiseks. Põhjused:

- sektoraalsed nihked majanduses,
- ettevõtete pankrott,
- paremad karjäärivõimalused,
- perekondlikud põhjused,
- jt.

2. Friksionaalne ehk siirdetöötus

Niisiis on osa töötusest muutuvast majanduskeskkonnas vältimatu.

Inimeste maitset ja eelistused muutuvad ajas, mis toob endaga kaasa ka muutused hüviste nõudluses. Selle tulemusena peab muutuma ka tootmine, mis omakorda põhjustab muutusi tööjõu nõudluses.

Majandusteadlased nimetavad selliseid muutusi **sektoraalseteks niheteks** (*sectoral shift*).

2. Friksionaalne ehk siirdetöötus

Tinglikult võib tööturgude mõjutamiseks kasutatavaid abinõusid jaotada kaheks:

- **aktiivne ja**
- **passiivne tööpoliitika.**

Aktiivsest tööpoliitikast saame rääkida siis, kui reguleerimisabinõudega püütakse ennetada töötuse tekkimise põhjusi ning üritatakse tasakaalustada tööturгу majanduspoliitiliste abinõudega. Passiivne tööpoliitika tegeleb põhiliselt töötuse tagajärgede likvideerimise või leevendamisega, kasutades selleks mitmesuguste sotsiaalsete garantiide kehtestamist.

Aktiivsed tööturumeetmed mõjutamaks friksionaalset töötust

Aktiivsed meetmed	Passiivsed meetmed
Töövahenduse tõhustamine	Töötu abiraha/ töötuskindlustushüvitis/ töötutoetus
Töötute täiend- ja ümberõpe	Ootepensioni maksmine
Meetmed noortele	Ümberõppe stipendium
Meetmed tööturu riskirühmadele	
Töökohtade loomine avaliku sektoris ja toetused tööandjatele	

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Struktuurset töötust põhjustab majanduse struktuuri muutustest tingitud vabade töökohtade mittevastavus tööjõu pakkumisele.

Struktuurne töötus (*structural unemployment*)

tekib enamasti kolmel põhjusel:

1. Töötajad on spetsialiseerunud või saanud (liialt) kitsa erialase koolituse.
2. Kvalifitseerimata töölised ei suuda sageli leida soovitud ja pikaajalist tööd.
3. Reaalpalkade jäikus

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

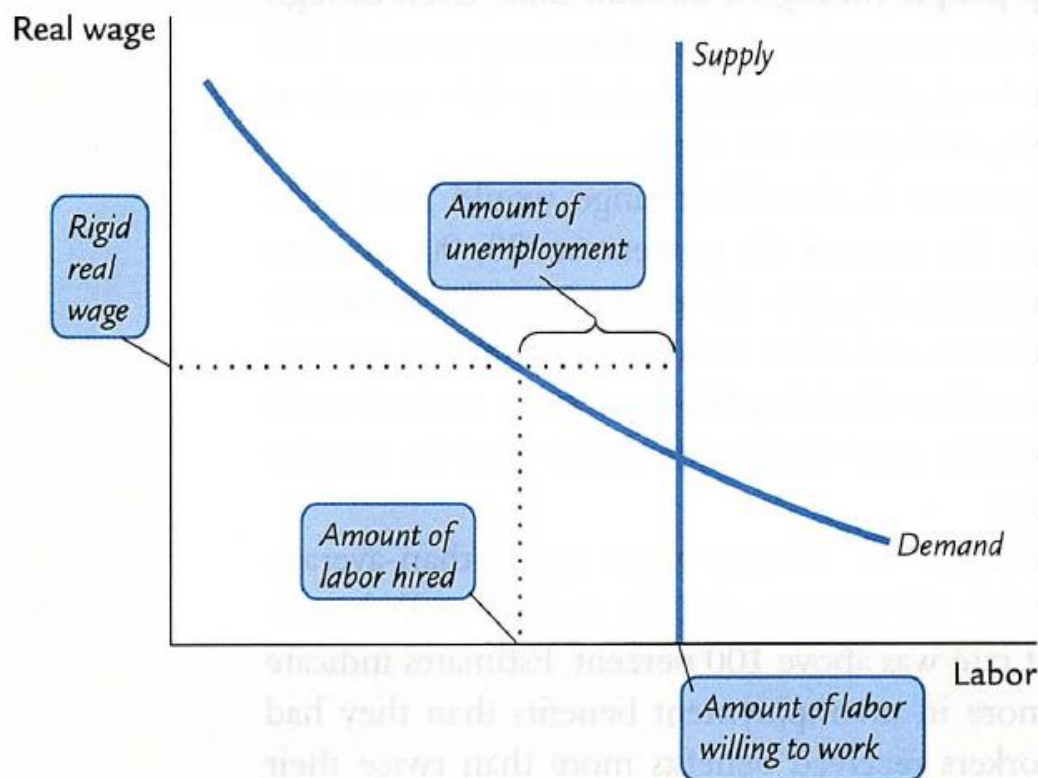
Inimesed ei ole töötud mitte sellepärast, et nad ei ole otsinud aktiivselt tööd, mis vastaks nende parimale rakendusvõimalustele, vaid seetõttu, et potentsiaalsete töötajate poolne tööjõu pakkumine ületab tööjõu nõudluse.

Firmadel aga puuduvad objektiivselt võimalused palga alandamiseks tasemeni, mis tasakaalustaks tööjõu nõudluse ja pakkumise.

Teisisõnu küsimus on **reaalpalkade jäikusest** (*real-wage rigidity*)

Reaalpalga jäikuse mõju tööturul

FIGURE 7-3

Real-Wage Rigidity Leads to Job Rationing If the real wage is stuck above the equilibrium level, then the supply of labor exceeds the demand. The result is unemployment.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Palgad ei lange tavaliselt tööturu tasakaalutasemest allapoole, sest:

1. Reeglina on enamikes riikides seadusandlikus korras kehtestatud **miinimumpalk**;
2. Palgaläbirääkimisi peavad ja kollektiivlepinguid sõlmivad tööandjate liitudega tavaliselt **ametiühingud**;
3. Vastavalt efektiivse palga teooriatele, on ettevõtetel kasulikum maksta **kõrgema tootlikkusega töötajatele** tasakaalupalgast kõrgemat palka.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Miinimumpalga seadus(ed) (*minimum-wage laws*) on üheks põhjuseks, mis suurendab töötust esmajoones noorte hulgas.

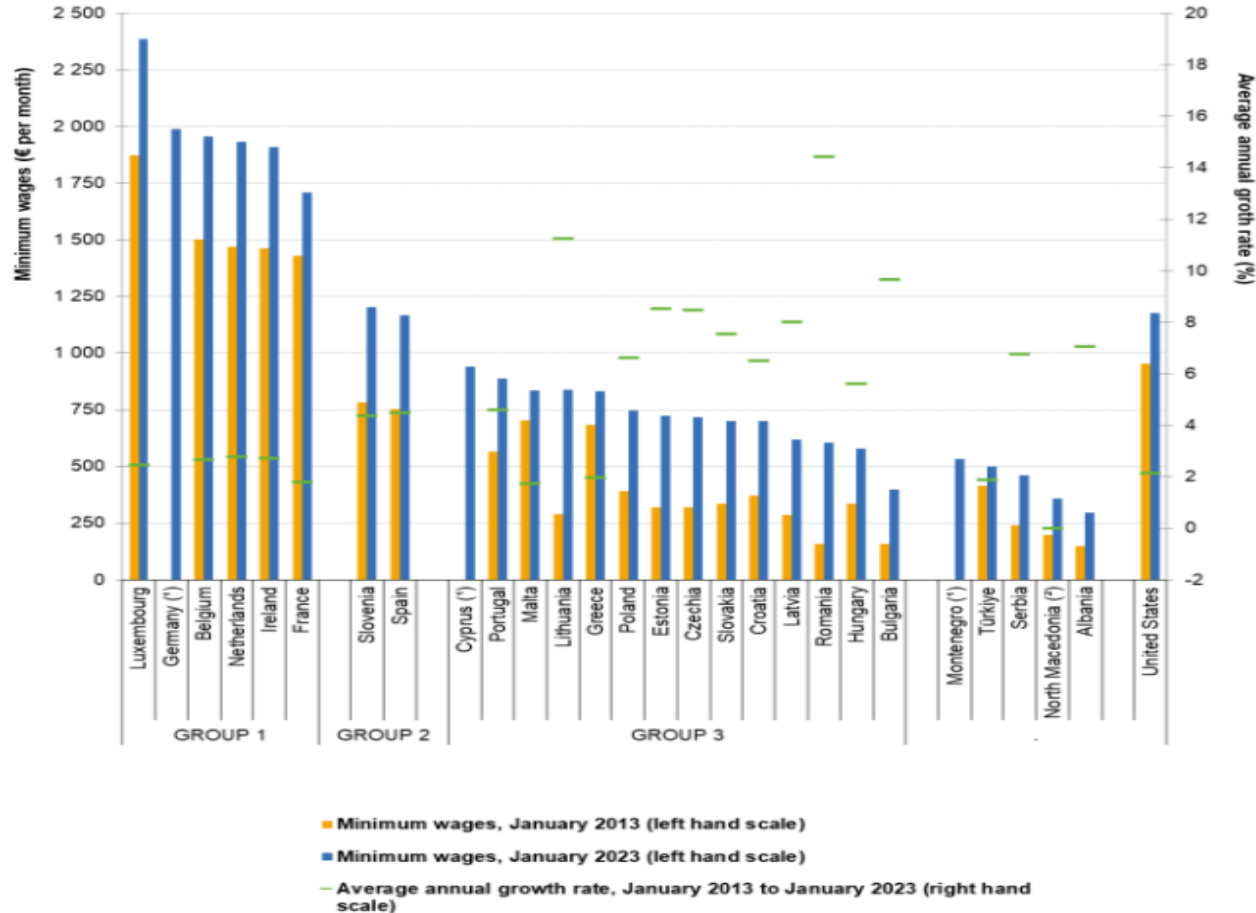
Põhjenduseks miks just noorte hulgas, võib välja tuua kaks kõige olulisemat põhjust.

- Esiteks, noorte oskused on väiksemad ja seetõttu on nende tööjõu piirtootlikkus madalam.
- Teiseks seetõttu, et noortele ei maksta sageli mitte tehtud töö eest, vaid nad saavad nn kompensatsiooni tööjõu treeningprogrammide alusel.

Miinimumpalk kuus (eurodes) Euroopa Liidu riikides

Minimum wages, January 2023 and January 2013

(levels, in € per month and average annual growth, in %)

Note: Denmark, Italy, Austria, Finland and Sweden: no national minimum wage.

(*) January 2013 data and average annual rate of change not available.

(**) Minimum wage in force on 1 July 2021

Source: Eurostat (online data code: earn_mw_cur)

eurostat

Minimum wages, January 2023 and January 2013 (levels, in € per month and average annual growth, in %)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Palkade jäikust põhjustavad sageli ka monopoolsed **ametiühingud** (*unions*) ning nende vahendusel toimuvad

kollektiivläbirääkimised ja sõlmitavad **kollektiivlepingud** (*collective bargaining*).

Ametiühingutesse organiseerunud töötajate palgad ei kujune välja mitte turu tasakaalu tingimustes, vaid läbirääkimiste tulemusena.

Ametiühingud ei mõjuta mitte üksnes oma liikmete palga- ja töötingimusi, vaid ka ametiühingutesse mittekuuluvate töötajate palgatingimusi.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Ametiühingute poolt esile kutsutud töötus põhjustab konflikte erinevate töötajate gruppide vahel, s.t. nende vahel, kes kuuluvad ametiühingusse ja nende vahel, kes sinna ei kuulu.

Ametiühingutesse kuulujad (*insiders*) on huvitatud võimalikult kõrgest palgatasemest, samal ajal aga need, **kes ei kuulu ametiühingutesse** (*outsiders*) leiavad, et nad saaksid tööd madalama palga korral. Kokkulepete mõju palgale sõltub paljuski sellest, kui suur on ühe või teise grupi osakaal.

Kollektiivlepinguga seotud töötajate arv erinevates riikides

TABLE 7-1

Percentage of Workers Covered by Collective Bargaining

Turkey	7%
United States	12
South Korea	13
Japan	17
Chile	20
Greece	26
United Kingdom	26
Canada	28
Germany	56
Switzerland	58
Australia	60
Netherlands	79
Italy	80
Spain	84
Sweden	90
Belgium	96
Austria	98

Data from: OECD, Going for Growth, 2019.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Töötootlikkus põhineb eeldusel, et kõrgemad palgad motiveerivad töölisi efektiivsemalt töötama. Palga alandamine vähendab töötajate motivatsiooni ja alandab seeläbi firmade kasumeid.

Nn **efektiivse palga teooria(d)** (*efficiency-wage theories*) eeldavad, et palgatasemest sõltub töö tootlikkus.

Seega palka, mille korral töötajad töötavad täie pingega, nimetatakse **efektiivseks palgaks** ja see on kõrgem kui täieliku konkurentsi tingimustes kujunenud tasakaalupalk.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

Selle kohta, kuidas palgad mõjutavad töötootlikkust on mitmeid erinevaid käsitusi.

- Efektiivse palga käsitus, mis on seotud esmajoones vaesemate riikide tööturgudega rõhutab palga seotust inimeste toitumusega. Paremini tasustatud töötajad saavad lubada endale (ja oma perele) rohkem ning paremaid toiduaineid ning seetõttu on nad ka tervemad ning lõppkokkuvõttes tootlikumad.

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

- Kõrgema ehk efektiivse palga põhjuseks on ettevõtjate soov vähendada tööjõu voolavust ning ühtlasi minimeerida kulutusi uute töötajate värbamisele ning väljaõppele.
- Firma töötajate töö(panuse) keskmine kvaliteet sõltub neile makstavast palgast. Kui firma alandab palkasid, siis võivad parimad töötajad, lahkuda ning ettevõttesse jäävad inimesed, kelle valikuvõimalused on kasinamad. Majandusteadlased kutsuvad sellist valikut **kahjulikuks valikuks** (*adverse selection*).

3. Reaalpalkade jäikus ja struktuurne töötus

- Kõrge palk suurendab inimeste jõupingutusi.
- Selle teooria aluseks on arusaam, et firmad ei saa täielikult kontrollida oma töötajate tööpingutusi ja töötajad peavad ise valima, kui pingsalt nad töötavad. Kui töötajad vahepeal viilivad, siis nad riskivad sellega, et kaotavad oma töökoha.
- Majandusteadlased nimetavad taolist ebaausa käitumise võimalust **moraaliriskiks** (*moral hazard*). Ettevõtjad maksavad kõrgemat palka vähendamaks moraalariski.

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

- USA ja Euroopa tööturgudel on märkimisväärsed erisusi, eriti viimaste aastate kriisi valguses. Üldistatult on Euroopa töötuse määr kõrgem kui USAs (vt näiteks
- https://www.oecd-ilibrary.org/employment/data/oecd-employment-and-labour-market-statistics_lfs-data-en

OECD unemployment rates : As a percentage of civilian labour force | OECD Employment Outlook 2021 : Navigating the COVID-19 Crisis and Recovery | OECD iLibrary (oecd-ilibrary.org)

Töõjõu vaeghõivatuse alternatiivsed mõõdud USAs

TABLE 7-3

Alternative Measures of Labor Underutilization

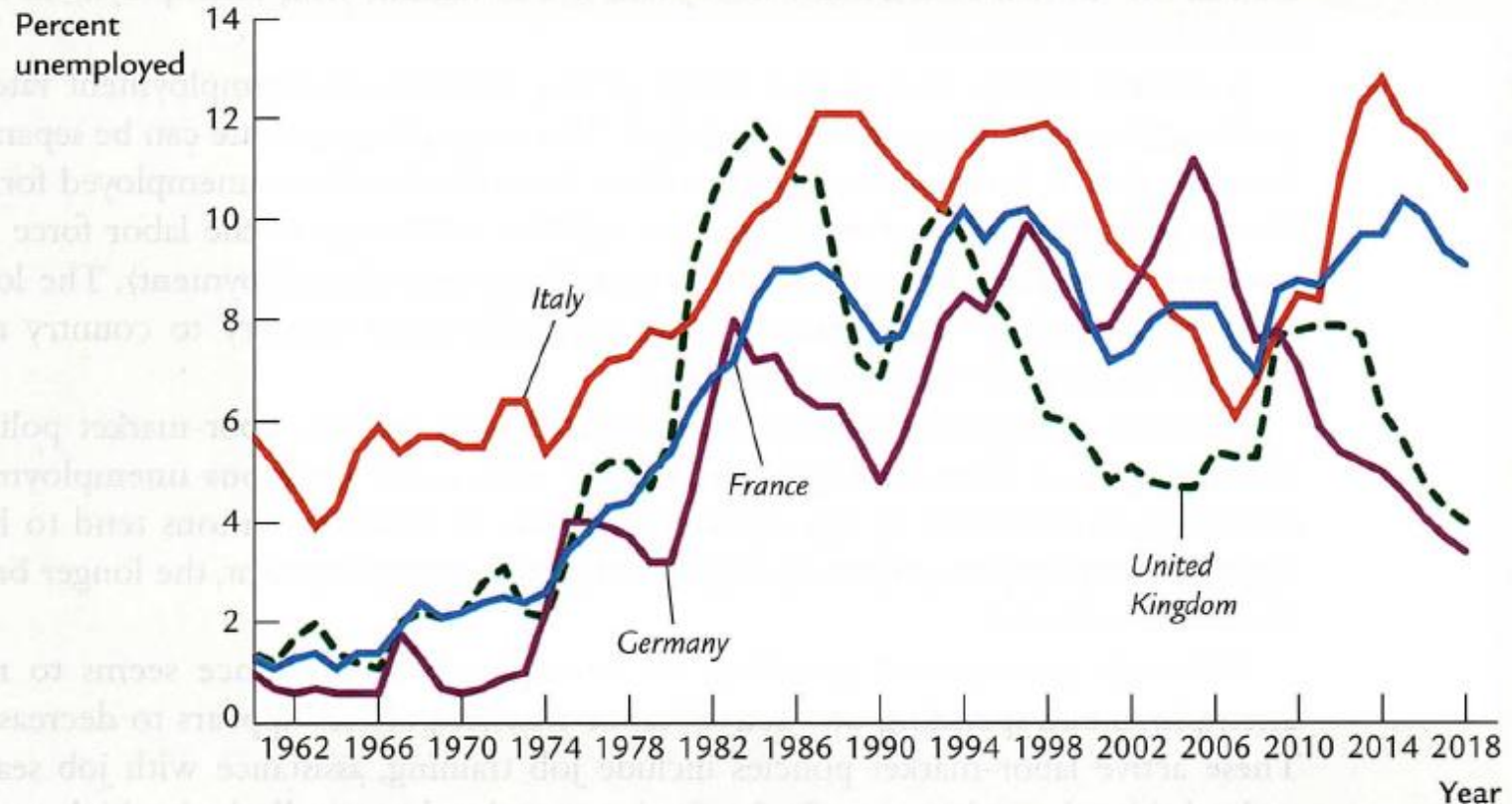
Variable	Description	Rate
U-1	Persons unemployed 15 weeks or longer, as a percentage of the civilian labor force (includes only very long-term unemployed)	1.2%
U-2	Job losers and persons who have completed temporary jobs, as a percentage of the civilian labor force (excludes job leavers)	1.6
U-3	Total unemployed, as a percentage of the civilian labor force (official unemployment rate)	3.6
U-4	Total unemployed, plus discouraged workers, as a percentage of the civilian labor force plus discouraged workers	3.8
U-5	Total unemployed plus all marginally attached workers, as a percentage of the civilian labor force plus all marginally attached workers	4.4
U-6	Total unemployed, plus all marginally attached workers, plus total employed part time for economic reasons, as a percentage of the civilian labor force plus all marginally attached workers	6.9

Note: Marginally attached workers are persons who currently are neither working nor looking for work but indicate that they want and are available for a job and have looked for work sometime in the recent past. *Discouraged workers*, a subset of the marginally attached, have given a job-market-related reason for not currently looking for a job. *Persons employed part time for economic reasons* are those who want and are available for full-time work but have had to settle for a part-time schedule.

Data from: U.S. Department of Labor. Data are for January 2020.

Töötuse määra muutused suuremates Euroopa riikides

FIGURE 7-5

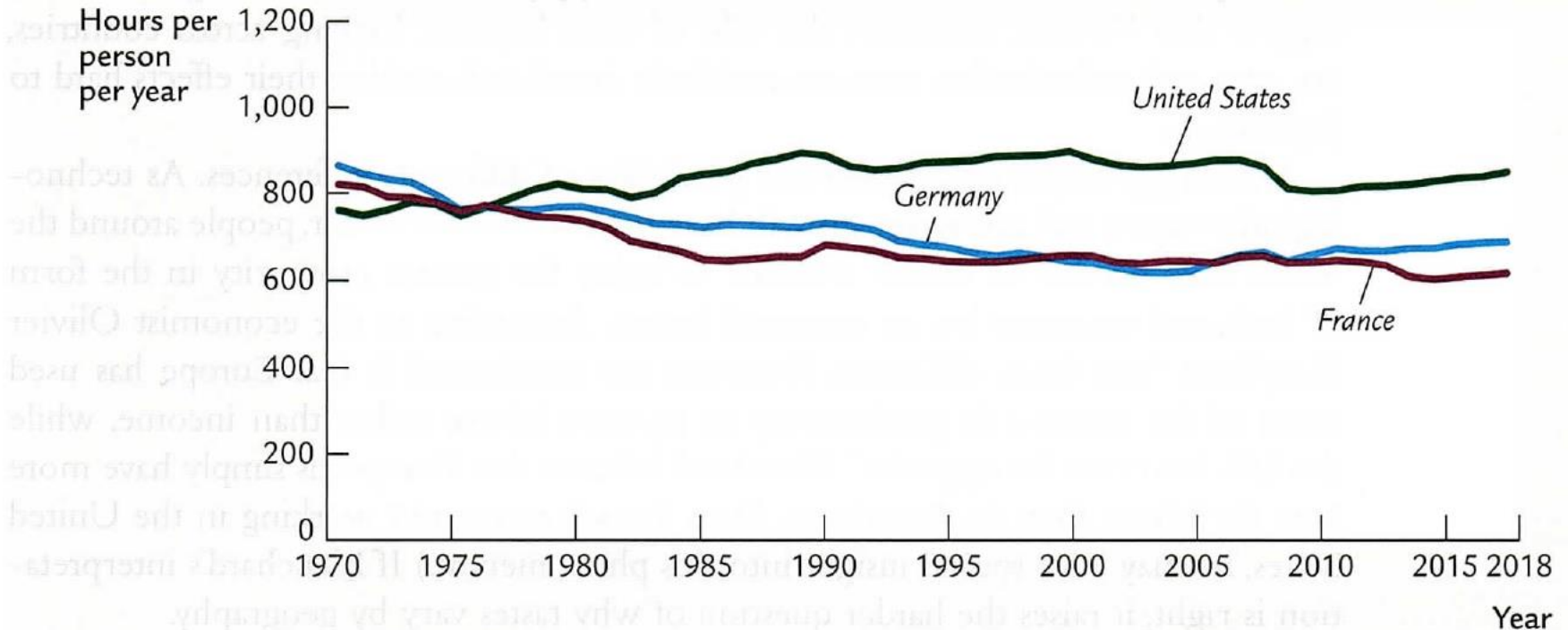

Unemployment in Europe This figure shows the unemployment rates in the four largest nations in Europe. The figure shows that the European unemployment rate has risen substantially over time, especially in France and Germany.

Data from: OECD.

Töötunde aastas ühe töötaja kohta

FIGURE 7-6

Annual Hours Worked per Person Over time, many Europeans have substantially reduced the number of hours they work, while typical Americans have not.

Data from: OECD. Calculated as the average annual hours worked per employed person multiplied by the employment rate.

Erinevate demograafiliste rühmade töötuse määrad USAs 2019 aastal

TABLE 7-2

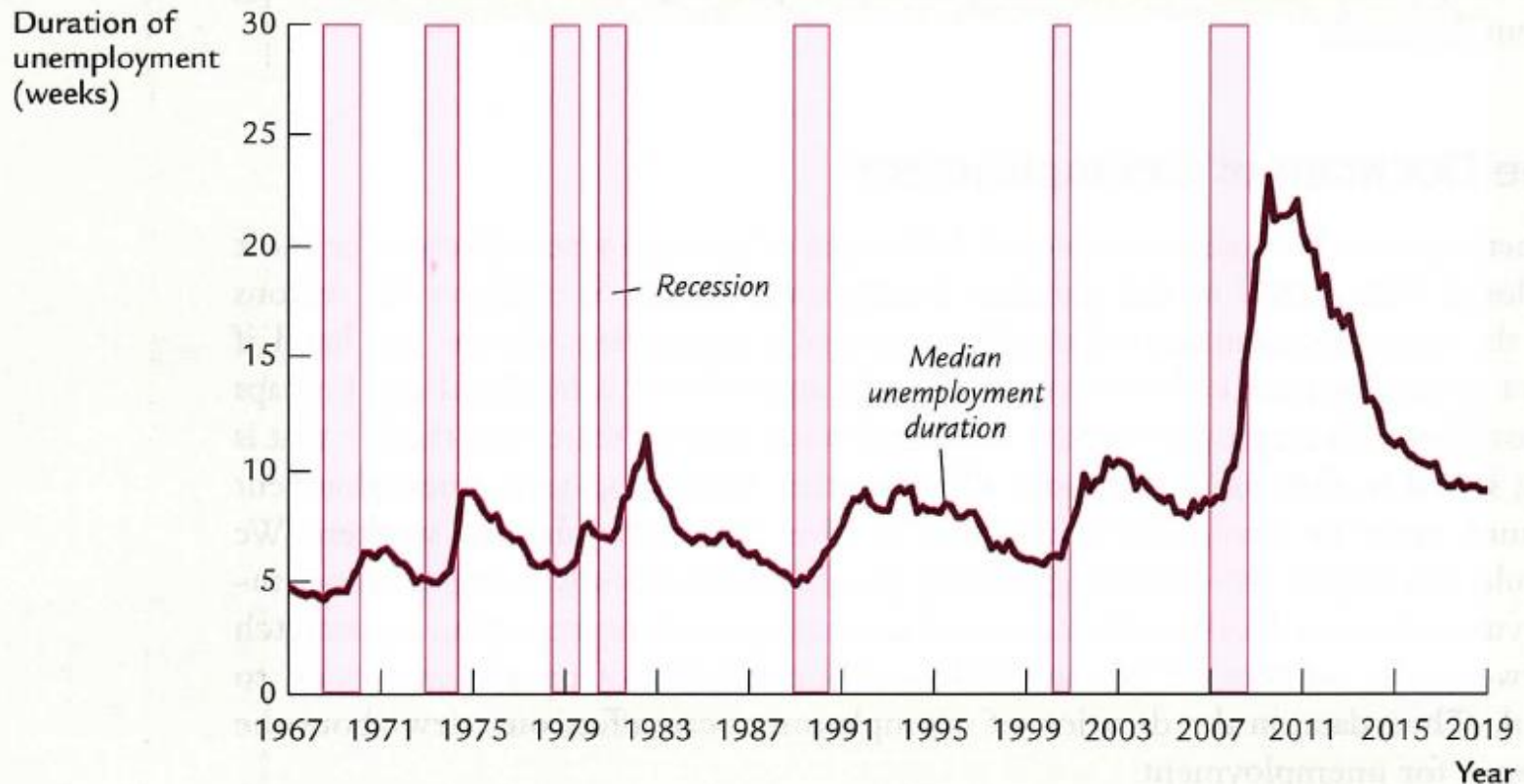
Unemployment Rate by Demographic Group, 2019

Age	White Men	White Women	Black Men	Black Women
16-19	12.9%	10.1%	22.3%	19.6%
20-24	6.5	4.9	13.8	9.3
25-54	2.7	2.8	5.4	4.7

Data from: Bureau of Labor Statistics.

Töötud töötusperoodi kestuse järgi USAs (nädalat)

FIGURE 7-4

The Median Duration of Unemployment The median duration of unemployment typically rises during recessions, shown as the shaded areas here, but its spike upward during the recession of 2008–2009 was unprecedented.

Data from: Bureau of Labor Statistics.

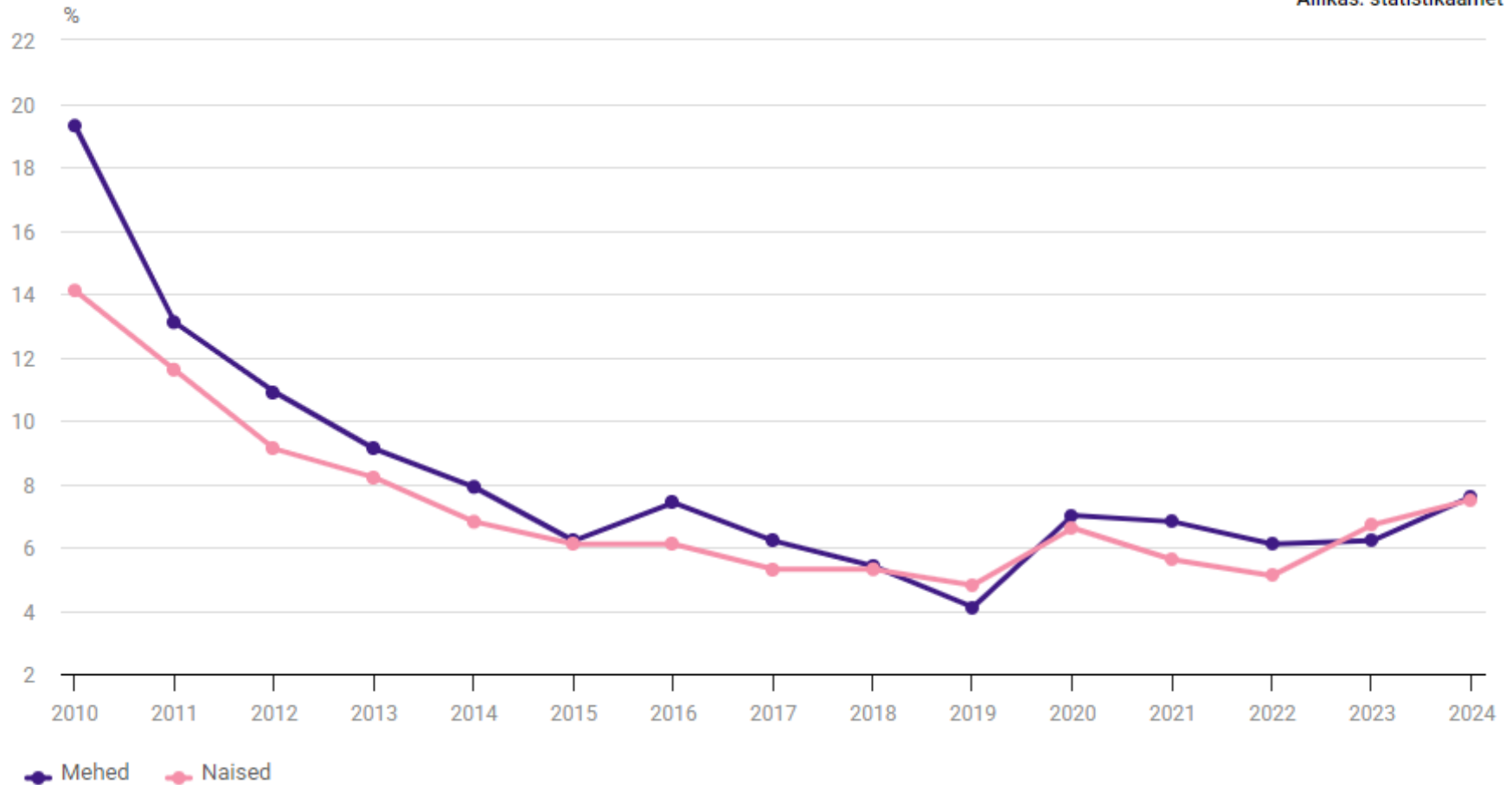
Töötuse määr Eestis

[Töötuse määr](#) | [Statistikaamet](#)

Meeste ja naiste töötuse määr | 2010–2024

Allikas: statistikaamet

Töötuse määr Eestis

[Töötuse määr](#) | [Statistikaamet](#)

Töötuse määr | 2012 – 2024

Ühik: %

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kokku	10,0	8,6	7,4	6,2	6,8	5,8	5,4	4,4	6,8	6,2	5,6	6,4	7,6

➤ Alusandmed statistika andmebaasis: TT330

Töötuse määr, kvartalid | III kvartal 2022 – IV kvartal 2024

Ühik: %

	III kvartal 2022	IV kvartal 2022	I kvartal 2023	II kvartal 2023	III kvartal 2023	IV kvartal 2023	I kvartal 2024	II kvartal 2024	III kvartal 2024	IV kvartal 2024
Kokku	5,6	5,4	5,3	6,7	7,3	6,3	7,8	7,6	7,4	7,4

Töötuse määr Eestis

Aastaga kasvas nii töötute kui ka hõivatute arv | Statistikaamet

Statistikaameti andmetel oli 2024. aastal töötuse määr 7,6%, tööhõive määr 68,9% ja tööjõus osalemise määr 74,6%.

Statistikaameti analüütik **Tea Vassiljeva** kommenteeris, et 2024. aasta keskmine töötute arv oli 57 100, mida on 9400 inimese võrra enam kui 2023. aastal. „Aastases võrdluses suurenes töötus kõigis vanuserühmades nii meeste kui ka naiste hulgas. 2024. aasta töötuse määr 7,6% oli 1,2 protsendipunkti võrra kõrgem kui aasta varem,“ selgitas analüütik ja lisas, et naiste ja meeste töötuse määr oli üsna sarnane, vastavalt 7,5% ja 7,6%.

Vassiljeva selgitas, et töötuse näitajates toimus hüpe ülespoole kohe 2024. aasta esimeses kvartalis. „Ülejäänud aasta vältel näeme vaikset langust ning stabiliseerumist. Neljanda kvartali töötuse määr 7,4% oli sama nagu kolmandas kvartalis,“ lausus ta.

Möödunud aasta lõikes suurenes ka hõivatute arv. „2024. aasta keskmine hõivatute arv oli 698 600, mida on 4000 inimese võrra enam kui 2023. aastal. Tööhõive määr 68,9% oli siiski 0,3 protsendipunkti võrra väiksem kui aasta varem,“ ütles analüütik.

Hõive kasv toimus naiste ja paljuski just üle 65-aastaste naiste arvelt, samas kui hõivatud meeste arv mõnevõrra vähenes. Hõivatud naised oli 2024. aastal 4400 võrra rohkem kui aasta varem ning 2500 neist oli vanuses 65–74 aastat. Hõivatud mehi oli 400 võrra vähem.

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Andmed **registreeritud töötute** kohta:

Peamised statistilised näitajad

Sellelt lehelt leiate töötukassa tegevusega seotud peamised statistilised näitajad: registreeritud töötud, vabad töökohad, tööturuteenused, töötukassa poolt makstavad toetused ja hüvitised ning töövõime hindamine. Iga teema statistika on leitav vastava nimega menüü alampunkti alt.

Andmeid uuendatakse kord kuus. Eelmise kuu statistika jõuab kodulehele üldjuhul järgmise kuu 10. kuupäevaks.

Töölaudade aluseks olevad algandmestikud (*Exceli* formaadis) on leitavad [Eesti avaandmete portaali lehelt](#).

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Registreeritud töötud | Tootukassa (tootukassa.ee)

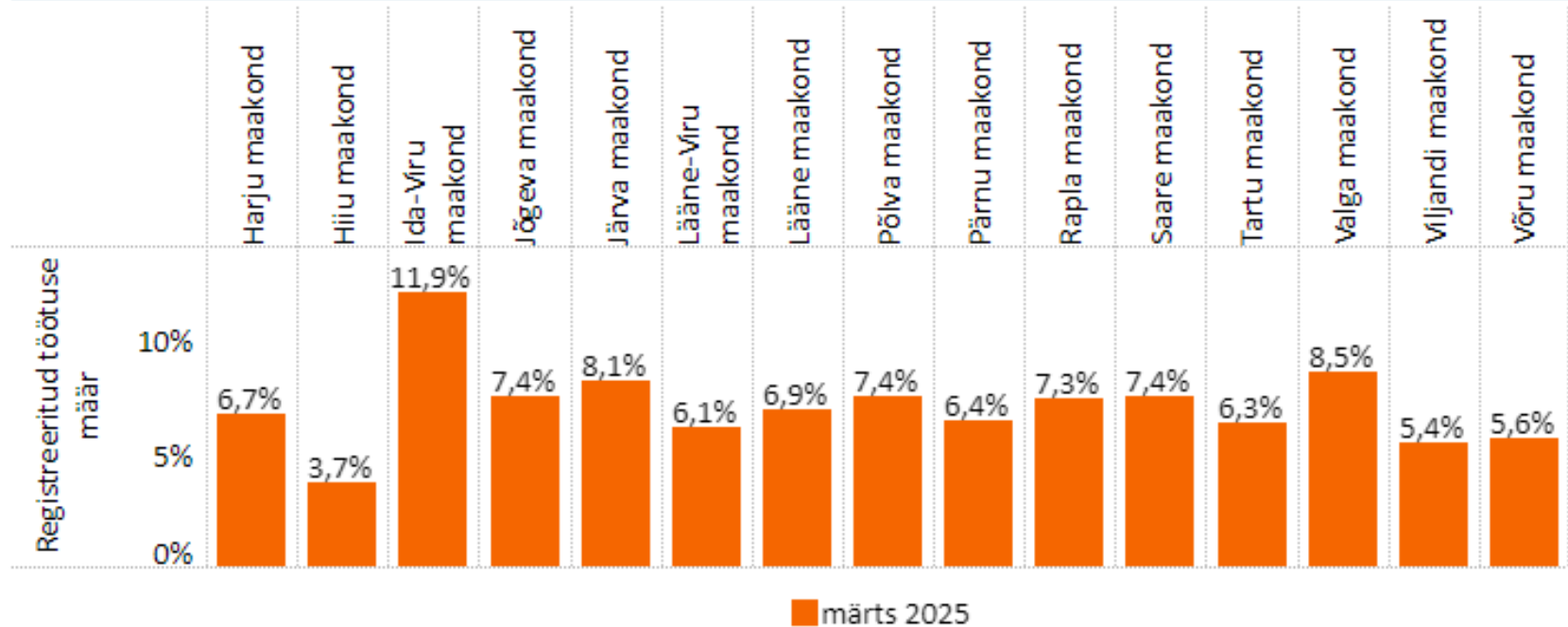
Registreeritud töötuse määr Eestis kokku

märts 2025

7,1%

Registreeritud töötuse määr maakondades

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Registreeritud töötud | Töötukassa (tootukassa.ee)

Registreeritud töötute arv

märts 2025

49 858

Tervisest tuleneva takistusega töötute osakaal

märts 2025

18,6%

Töötud soo järgi

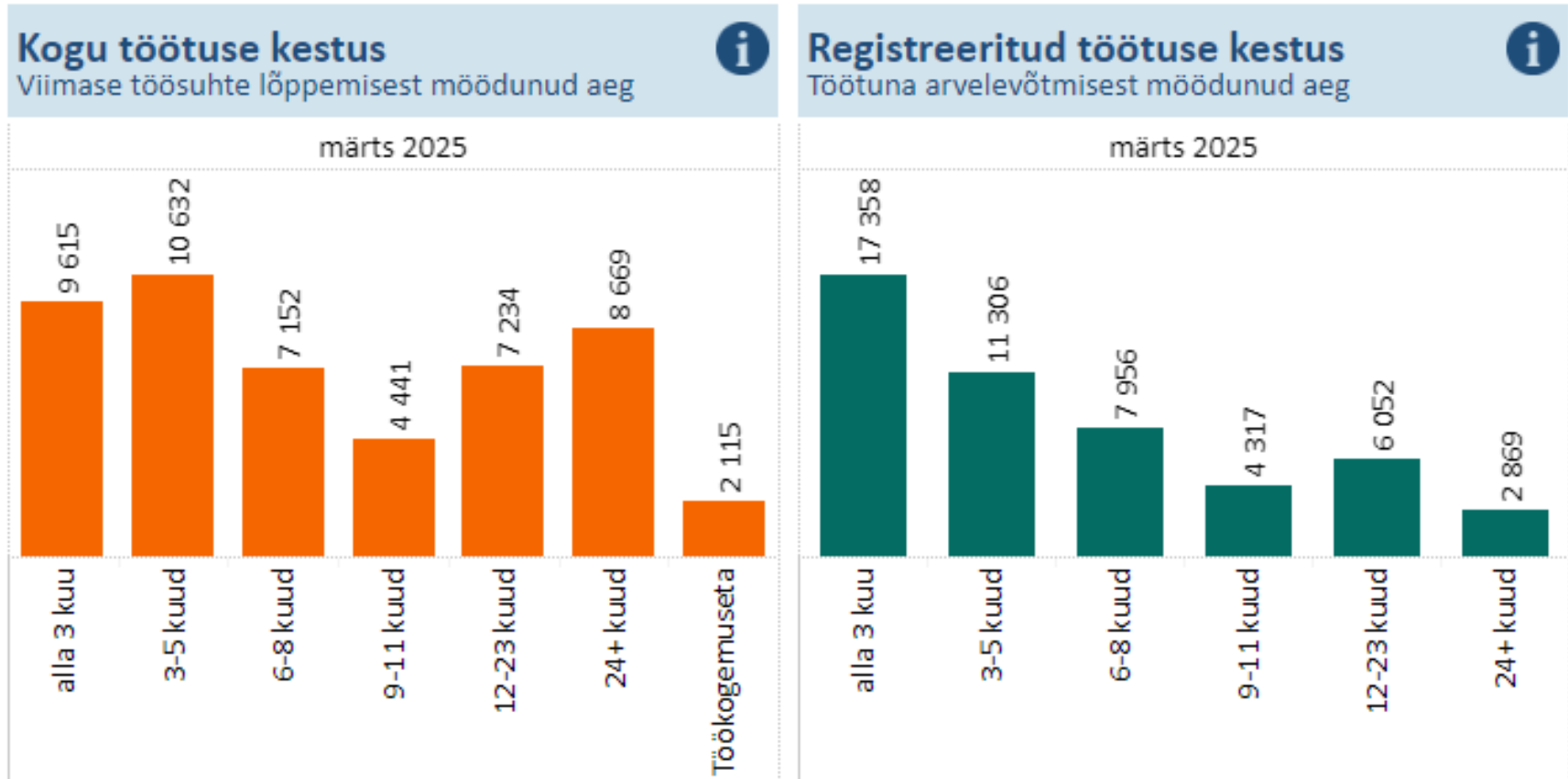

Töötud vanusegrupi järgi

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Registreeritud töötud | Tootukassa (tootukassa.ee)

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Eesti Statistikaamet korraldab tööjõu-uuringut (ETU) 1995. aastast. Igas kvartalis osaleb selles **5000** inimest. Tööjõu-uuringut korraldavad statistikaorganisatsioonid ühtlustatud metoodika alusel kõigis Euroopa Liidu riikides.

Eesti tööjõu-uuringu metoodika muudatused | Statistikaamet

- 01 Muutunud on tööhõive ja töötuse määratlus. See puudutab peamiselt lapsehoolduspuhkusel olevaid inimesi.
- 02 Uuringu vanusepiir muutus: kui varem kaasati uuringusse 15–74-aastased, siis nüüd kõik vähemalt 15-aastased.
- 03 Uuringusse ei kaasata enam institutsioonides elavaid isikuid, et parandada Eesti ja Eurostati andmete võrreldavust. Välja jäävad näiteks vanglas, haiglas, ajateenistuses vms asutuses viibivad isikud.
- 04 Täiustatud on Eesti tööjõu-uuringus kasutatavate kaalude arvutamist.

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Tööturumeetmete seadus

[Tööturumeetmete seadus–Riigi Teataja](#)

Töötuskindlustusseadus

[Töötuskindlustuse seadus–Riigi Teataja](#)

NB! vt ka muudetud järgmiste aktidega

4. Tööturud Eestis ja Euroopas

Eesti Pank, Tööturu ülevaade 2025

[Tööturu Ülevaade 2025 | Publikatsioonid | Eesti Pank](#)

Lk 4-10 ja 17-20

[Publikatsioonid | Eesti Pank](#)

- [Rahapoliitika ja Majandus](#)
- [Toimetised | Publikatsioonid | Eesti Pank](#)

Eesti Statistika Kvartalikirj. 4/12.

Siim Krusell. Elatustase ja tööturuarengud Eestis - kriisiaastate võrdlus teiste Euroopa Liidu riikidega

<http://www.stat.ee/57665>